C/2026/3937

1.9.2026

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 10 päivänä heinäkuuta 2026,

Slovenian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2026/3937)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.

(2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 lausunnon Slovenian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2026. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovenia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi, suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([2]) 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävän talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonuora. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen ([3]) viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesiopolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesiopolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.

(5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Sloveniaa koskevan maaraportin vuodelta 2026. Siinä arvioidaan Slovenian edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Slovenia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Slovenialla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Slovenian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(6) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta suosituksen Slovenian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([4]). Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutuksen jakautuminen neljälle vuodelle. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 5,6 prosenttia vuonna 2025, 4,4 prosenttia vuonna 2026, 4,1 prosenttia vuonna 2027 ja 4,0 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen eli vuoteen 2023 verrattuna ovat 12,1 prosenttia vuonna 2025, 17,0 prosenttia vuonna 2026, 21,8 prosenttia vuonna 2027 ja 26,6 prosenttia vuonna 2028.

(7) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi, ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Neuvosto antoi komission suosituksesta 8 päivänä heinäkuuta 2025 suosituksen, jossa Slovenialle sallitaan suositetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeaminen ([5]), Slovenian esitettyä asiaa koskevan pyynnön. Ajanjakso, jona kansallinen poikkeuslauseke on aktivoituna (2025–2028), antaa Slovenialle mahdollisuuden priorisoida julkisia menoja uudelleen tai lisätä julkisen talouden tuloja niin, että pysyvästi suuremmat puolustusmenot eivät vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Slovenian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/640, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/640/oj).

([5]) Neuvoston suositus neuvoston Slovenialle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi) (EUVL C, C/2025/3973, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3973/oj).

(8) Slovenia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa ([6]) vuodelta 2026. Siinä kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Slovenian puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 1,1 prosenttia ja YKHI-inflaatio 2,5 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,9 prosenttia vuonna 2026 ja 2,3 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 3,5 prosenttia vuonna 2026 ja 2,5 prosenttia vuonna 2027.

(10) Eurostatin toimittamien tietojen ([7]) perusteella Slovenian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2024 oli 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 2,5 prosenttiin vuonna 2025. Alijäämän kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa juoksevien menojen pysyvästä kasvusta, julkisten investointien ennätyksellisen korkeasta tasosta ja tulojen kasvun suhdanneluonteisesta hidastumisesta. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 3,3 prosenttia vuonna 2026 ja 3,5 prosenttia vuonna 2027. Alijäämän kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa juoksevien menojen kasvusta, jota vauhdittavat julkisen sektorin välituotekäyttö, sosiaalietuudet ja julkisen sektorin palkat. Vuonna 2027 alijäämän kasvu johtuu pääasiassa siitä, että elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksista saatava EU:n rahoitus päättyy, mutta julkisten investointien määrä pysyy korkeana.

(11) Kansalliskokous hyväksyi 11 päivänä toukokuuta 2026 eli komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivän jälkeen uusia alijäämää kasvattavia toimenpiteitä, jotka koskevat tuloverotusta, sosiaaliturvamaksuja, tuoteveroja ja sosiaalisia tulonsiirtoja ja joiden talousarviokustannusten komissio arvioi olevan yhteensä 0,5–1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026. Useimpien näistä toimenpiteistä arvioidaan olevan muita kuin väliaikaisia, ja ne kasvattaisivat alijäämää vuonna 2026 ja sen jälkeen. Lisäksi edellinen hallitus valmisteli useita säästötoimenpiteitä, joilla pyritään supistamaan julkisen talouden alijäämä alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Koska näiden uudempien toimenpiteiden mittakaavaan ja hyväksymiseen liittyy epävarmuutta, niiden vaikutusta ei tässä vaiheessa oteta huomioon.

(12) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([8]), johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 elvyttävä (1,6 % suhteessa BKT:hen). Vuonna 2026 sen ennustetaan olevan elvyttävä (1,3 % suhteessa BKT:hen) ja vuonna 2027 kiristävä (0,7 % suhteessa BKT:hen).

(13) Eurostatin toimittamien tietojen ([9]) perusteella Slovenian julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 66,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2025 loppuun mennessä 65,7 prosenttiin. Velkasuhteen pieneneminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa velkasuhdetta pienentävästä korkotason kehityksestä suhteessa talouskasvuun. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen pienenee ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä 64,9 prosenttiin ja vuoden 2027 loppuun mennessä kasvaa edelleen 65,1 prosenttiin. Velkasuhteen pieneneminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa velkasuhdetta pienentävästä korkotason kehityksestä suhteessa talouskasvuun sekä velkasuhdetta pienentävästä velkakannan korjauserästä.

([6]) Slovenian väistyvä hallitus laati Slovenian vuoden 2026 vuotuisen edistymisraportin skenaariossa, jossa politiikka pysyy ennallaan. Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

([8]) Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos; perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

([9]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

(14) Eurostatin tietojen ([10]) perusteella julkiset puolustusmenot olivat Sloveniassa vuonna 2025 yhteensä 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä merkitsee perusvuoteen eli vuoteen 2021 verrattuna 0,2 prosenttiyksikön kasvua suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 niiden ennakoidaan komission kevään 2026 talousennusteen mukaan olevan 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä merkitsee 0,5 prosenttiyksikön kasvua suhteessa BKT:hen vuoteen 2021 verrattuna ([11]).

(15) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Slovenia on toteuttanut finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin ([12]). Näihin kuuluu kohdentamaton dieselöljyn, bensiinin ja lämmitysöljyn valmisteverojen alennus, jonka oletetaan kestävän vuoden loppuun, ja kohdentamaton dieselöljystä, bensiinistä ja lämmitysöljystä kannettavan hiilidioksidia koskevan ympäristöveron alennus, jonka on määrä päättyä kesäkuussa 2026. Komission kevään 2026 ennusteen mukaan näiden toimenpiteiden julkiselle taloudelle aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026. Komissio arvioi, että jos nämä toimenpiteet pysyisivät voimassa vuoden 2026 loppuun asti, niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset olisivat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026.

(16) Komission laskelmien perusteella Slovenian nettomenot kasvoivat 8,8 prosenttia vuonna 2025 ja 13,2 prosenttia kumulatiivisesti vuosina 2024 ja 2025. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 on suurempi kuin suositettu enimmäiskasvu. Poikkeama on vuositasolla 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, nettomenojen kumulatiivinen kasvuvauhti on sekin suositettua enimmäiskasvua suurempi ja vastaa kumulatiivisesti 0,5 prosentin poikkeamaa suhteessa BKT:hen. Kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto puolustusmenojen lisäämiseksi ja tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, nettomenojen kumulatiivinen poikkeama on hieman yli 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(17) Komission laskelmien perusteella Slovenian nettomenojen ennakoidaan kasvavan 7,2 prosenttia vuonna 2026 ja 21,3 prosenttia kumulatiivisesti vuosina 2024, 2025 ja 2026. Ennakoitu nettomenojen kasvu vuonna 2026 ylittää suositetun enimmäiskasvun. Tämä poikkeama on vuositasolla 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, ennakoitu nettomenojen kumulatiivinen kasvu on sekin suositettua enimmäiskasvua suurempi; poikkeama on kumulatiivisesti 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun otetaan huomioon kansallisen poikkeuslausekkeen sallima jousto puolustusmenojen lisäämiseksi ja tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, ennakoitu nettomenojen kumulatiivinen poikkeama on 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(18) Komissio antoi 3 päivänä kesäkuuta 2026 SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen ([13]). Kertomuksessa arvioitiin Slovenian tilannetta alijäämäkriteeriin nähden, sillä vuonna 2026 Slovenian suunnittelema julkisen talouden alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että Slovenia ei noudata alijäämäkriteeriä. Lisäksi neuvosto on aktivoinut Sloveniaa koskevan kansallisen poikkeuslausekkeen, ja viitearvon ylittävä alijäämä selittyy komission kevään 2026 talousennusteen perusteella täysin puolustusmenojen kasvulla vuodesta 2021 lähtien. Vaikka komissio katsoo, ettei Slovenian osalta ole tässä vaiheessa syytä aloittaa liiallista alijäämää koskevaa menettelyä, julkisen talouden näkymiin vuonna 2026 liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta (ks. johdanto-osan 12 kappale). Jos Slovenia ei toteuta riittäviä korjaavia toimenpiteitä uskottavasti ja oikea-aikaisesti, sen osalta voidaan syksyllä aloittaa liiallista alijäämää koskeva menettely. Tämän perusteella ja SEUT-sopimuksen 126 artiklan 4 kohdan nojalla perustetun talous- ja rahoituskomitean lausunto huomioon ottaen komissio ei ole tässä vaiheessa ehdottanut liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista.

([10]) Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.

([11]) Naton puolustusmenojen määritelmä eroaa julkisen sektorin tehtäväluokituksen mukaisesta puolustusmenojen määritelmästä. Lisäksi voi esiintyä menojen, erityisesti puolustustarvikkeiden, kirjaamisajankohdasta aiheutuvia eroja, koska Nato-raportoinnissa ei noudateta kirjausajankohtaa koskevia kansantalouden tilinpidon sääntöjä.

([12]) Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4. toukokuuta 2026).

([13]) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 3.6.2026, COM (2026) 302 final.

(19) Slovenian veroyhdistelmä painottuu vahvasti työn verotukseen, jonka osuus kaikista verotuloista oli 52 prosenttia vuonna 2023. Väestön ikääntyessä nopeasti ja työikäisen väestön supistuessa Slovenian vahva tukeutuminen työn verotukseen aiheuttaa rakenteellisen riskin, sillä suuri verokiila voi vähentää työpaikkojen syntymistä ja vaikuttaa kielteisesti työvoiman tarjontaan ja kilpailukykyyn. Slovenia hyödyntää vähemmän vääristäviä tulolähteitä tällä hetkellä vain vähän. Juoksevista kiinteistöveroista saatavat tulot ovat selvästi EU:n keskiarvoa pienemmät, eikä tätä koskevia uudistuksia ole esitetty. Slovenialla ei ole kehystä, jonka avulla voitaisiin arvioida laajojen ja toistuvien verotukien taloudellista tehokkuutta tai tarpeellisuutta. Verotukien määrä oli 5,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Verotukien järjestelmällinen tarkastelu ja kiinteistöverotuksen tarkistaminen laajentaisivat veropohjaa ja loisivat lisää finanssipoliittista liikkumavaraa. Veroyhdistelmän tasapainottaminen kasvua paremmin tukevien ja kestävien lähteiden suuntaan lieventää rakenteellisia riskejä ja tukee julkisen talouden kestävyyttä.

(20) Julkisen varainkäytön tehokkuutta on parannettava, jotta voidaan vastata ikääntymiseen liittyvien kustannusten kasvuun ja parantaa julkisen talouden laatua. Vaikka Slovenialla on kokemusta menoanalyysien laatimisesta, niitä ei vielä hyödynnetä järjestelmällisesti vuotuisessa talousarviomenettelyssä. Säännöllisten menokartoitusten vakiinnuttaminen suurimmilla menoaloilla, erityisesti sosiaaliturvan (17,1 % suhteessa BKT:hen), terveydenhuollon (8 %), talousasioiden (5,7 %) ja koulutuksen (5,5 %) aloilla, helpottaisi resurssien vaikuttavampaa uudelleenkohdentamista ja lisäisi vastuuvelvollisuutta. Vaikka sosiaaliset tulonsiirrot ovat kasvaneet, köyhyyden tai syrjäytymisen vaarassa olevien osuus on kasvanut jo neljättä vuotta peräkkäin. Tämä johtuu erityisesti siitä, että ikääntyneen väestön köyhyysriski on kasvanut, mikä osoittaa, ettei järjestelmä tavoita kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia. Tehokkuushyötyjä voitaisiin saavuttaa kohdentamalla sosiaalietuuksia paremmin, yhdenmukaistamalla hajanaista perhetukea ja tarkastelemalla sairauslomakorvauksia. Väestön väheneminen ja ikääntyminen sekä laadukkaiden keskeisten palvelujen, kuten terveydenhuollon ja koulutuksen, epätasainen saatavuus kärjistävät alueellisia eroja ja vaikuttavat erityisesti maaseutualueisiin. Julkisia investointeja tehdään edelleen paljon, mutta niiden koostumusta ja suunnittelua on parannettava vahvistamalla kansallisten ja paikallisviranomaisten välistä koordinointia, jotta voidaan varmistaa julkisen talouden kestävyys ja tukea kasvupotentiaalia.

(21) Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF), Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) ja koheesiorahastosta tuettavien koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpano on Sloveniassa sekä hankkeiden valinnan että maksujen osalta EU:n keskiarvoa nopeampaa. On tärkeää pitää yllä nykytahtia samalla kun maksimoidaan investointien vaikutus kentällä. Slovenia toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi. Täytäntöönpanoa voi kuitenkin olla tarpeen vahvistaa edelleen tietyillä aloilla, erityisesti osaamiseen, tutkimukseen ja innovointiin, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, vesihuoltoon ja paikallispalvelujen tarjoamiseen liittyvissä kysymyksissä. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Slovenian koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöimät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa ([14]) määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

(22) Slovenialla on useita haasteita, jotka liittyvät energia-alaan, kestävään liikenteeseen, ilmastokestävyyteen ja ympäristöön, liiketoimintaympäristöön, kilpailukykyyn ja työvoimapulaan.

(23) Kuten kilpailukykykompassissa todetaan, kaikkien EU:n toimielinten sekä jäsenvaltioiden ja paikallisten toimielinten on tehtävä työtä yksinkertaisempien sääntöjen laatimiseksi ja hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi. Komissio on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita hallinnollisen taakan vähentämiseksi: kaikilta yrityksiltä vähintään 25 prosenttia ja pk-yrityksiltä vähintään 35 prosenttia. Se on myös luonut uusia välineitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien EU:n lainsäädännön järjestelmällinen stressitestaus ja sidosryhmien vuoropuhelun tehostaminen. Tältä osin myös Slovenian on ryhdyttävä toimiin. Vaikka jonkin verran edistystä on saavutettu, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason yhteistyön ja koordinoinnin vahvistaminen on edelleen tarpeen. Yrityksistä 66 prosenttia katsoo, että hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuus on yrityksille ongelma, kun ne harjoittavat liiketoimintaa Sloveniassa ([15]). Rakenteelliset haasteet rasittavat edelleen Slovenian liiketoimintaympäristöä, sillä työvoimapula ja osaamisvaje sekä sääntely- ja verorasitteet rajoittavat merkittävästi investointeja ja kasvua. Lupamenettelyt ovat edelleen erityisen raskaita, sillä rakennus- ja ympäristölupien käsittelyajat ovat pitkiä, oikeudelliset muodollisuudet on hoidettava fyysisesti ja digitaalisten rekisterien yhteentoimivuus on rajallista. Vaikka julkisten palvelujen digitalisoinnissa on edistytty merkittävästi, Slovenia on edelleen EU:n keskiarvon alapuolella, ja datan käyttäjäkeskeisyyden, yhteentoimivuuden ja uudelleenkäytön varmistamisessa on edelleen joitakin haasteita kaikilla hallinnon tasoilla. Sisämarkkinoiden sääntelyesteitä ilmenee edelleen erityisesti rajatylittävässä palvelukaupassa ja tietyissä säännellyissä ammateissa, ja esteiden poistamisessa on edistytty vain vähän. Tässä yhteydessä sääntelyn yksinkertaistamisen ja hallinnon nykyaikaistamisen soveltamisalaa laajentamalla, tavoitetasoa nostamalla ja toteutusvauhtia lisäämällä voitaisiin parantaa laatua ja alentaa hintoja sekä tukea kasvua pitkällä aikavälillä.

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

([15]) ”Businesses’ attitudes towards corruption in the EU”, Flash-eurobarometriä koskeva raportti 2025.

(24) Julkisen ja yksityisen sektorin yhteydet tutkimuksessa ja innovoinnissa (T&I) ovat Sloveniassa yhteisjulkaisujen perusteella mitattuna edelleen hieman EU:n keskiarvoa vahvemmat, mutta maan on vaikea muuntaa korkeatasoista tutkimusta menestyviksi tuotteiksi. Asiassa voitaisiin vielä edistyä helpottamalla osaamisen siirtoa ja turvaamalla tutkimus- ja kehittämistoimintaan myönnettävä taloudellinen tuki. Yritysten T&K-menot ovat Sloveniassa EU:n keskiarvon tasolla, mutta ne ovat supistuneet kolmena vuonna peräkkäin, 1,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen, erityisesti pk-yrityksissä. Lisäksi Slovenian julkiset T&K-menot ovat edelleen EU:n vuoden 2024 keskiarvoa pienemmät (0,64 % suhteessa BKT:hen, kun EU:n keskiarvo on 0,72 %) ja myös kansallista tavoitetta (1,25 %) pienemmät. Alueellisia innovointivalmiuksia ollaan vahvistamassa tehokkaasti, vaikka joillakin alueilla T&K-investoinnit ovat edelleen vähäisempiä ja tuottavuuskehitys heikompaa, mikä rajoittaa kilpailukykyä ja innovointivetoista kasvua. Vaikka käynnissä on joitakin myönteisiä aloitteita, kuten strategisia rahoitushankkeita ja kohdennettu tuki erityisen lupaaville hanke-ehdotuksille, on tärkeää varmistaa vaihtoehtoisten investointivälineiden tosiasiallinen käyttöönotto erityisesti startup-yritysten hyväksi, jotta Slovenian innovaatiokapasiteetti voidaan hyödyntää kaikilta osin. Slovenia on pyrkinyt parantamaan T&I-toimien hallinnointia keskittämällä vastuun useimmista T&I-politiikoista yhteen ministeriöön, päivittämällä tutkimus-, kehittämis- ja innovointitoiminnasta annettua lakia ja luomalla horisontaalisia koordinointimekanismeja politiikka-aloitteiden virtaviivaistamiseksi. Nämä toimet kuuluivat Slovenian elpymis- ja palautumissuunnitelmaan. Vaikka nämä uudistukset on toteutettu, niiden vaikutukset eivät vielä ole havaittavissa. Mekanismeihin voi olla tarpeen lisätä seurantakomponentti, jotta voidaan seurata edistymistä ja mahdollisia vahvistamistarpeita. Lisäksi osaamisen siirtoon ei vielä sovelleta järjestelmällisempää toimintamallia, mikä voi haitata korkeatasoisen akateemisen tutkimuksen muuntamista kaupallisesti kannattaviksi tuotteiksi.

(25) Slovenian yritykset ovat enimmäkseen riippuvaisia pankkilainoista, koska maan pääomamarkkinat ovat vähemmän kehittyneet ja kotimaisten yhteisösijoittajien osallistuminen innovatiivisten yritysten ja startup-yritysten rahoittamiseen on vähäistä. Slovenian pääomasijoitus- ja riskipääomasektorit ovat huomattavasti vähemmän kehittyneet kuin vastaavat sektorit EU:ssa. Sen pääomasijoitussektorin varat olivat vuonna 2024 vain 0,04 prosenttia ja riskipääomasektorin varat 0,01 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vastaavat EU:n keskiarvot olivat 0,46 prosenttia ja 0,06 prosenttia suhteessa BKT:hen. Lisäksi slovenialaiset kotitaloudet säilyttävät yleensä suuren osan rahoitusvaroistaan käteisenä ja talletuksina sen sijaan, että varat sijoitettaisiin markkinaperusteisiin rahoitusvälineisiin. Eläkerahastosektorin varat ovat vähäiset: vuonna 2024 ne olivat vain 7,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä on EU:n kolmanneksi alhaisin taso. Slovenian pankkisektorin ulkopuolisen rahoitusmarkkinan on laajennuttava ja monipuolistuttava, jotta riskipääoman saatavuutta voidaan parantaa sekä innovatiivisia investointeja ja pitkän aikavälin kilpailukykyä vahvistaa. Pääomarahoituksen ja riskipääoman kehitystä ei tueta riittävästi eläkerahastojen osakesijoituksilla. Tällaiset sijoitukset voisivat kasvattaa lisäeläkkeitä, ja ne ovat tärkeitä innovatiivisten startup-yritysten kasvun kannalta.

(26) Fossiiliset polttoaineet, joista suuri osa tuodaan maahan, muodostavat edelleen merkittävän osan Slovenian energialähteiden yhdistelmästä (58 %), mikä nostaa hintoja, lisää hintavaihteluja ja vaikuttaa sitä kautta kilpailukykyyn. Lisäksi Slovenian oli turvauduttava tilastolliseen siirtoon saavuttaakseen uusiutuvaa energiaa koskevan kansallisen tavoitteensa (25 %). Vaikka edistymistä on tapahtunut jonkin verran, tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan nopeuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa kaikilla aloilla, mukaan lukien energian varastoinnin käyttöönotto, ja vauhdittaa energiatehokkuustoimenpiteitä. Vaikka energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamista ja erityisesti rakennusten peruskorjausta on edelleen jatkettu kansallisen rahoituskehyksen ja EU:n eri rahastojen avulla, elpymis- ja palautumistukiväline mukaan lukien, Slovenian tehostetut toimet auttavat rakennusten energiankulutuksen vähentämistä koskevien pitkän aikavälin peruskorjausstrategian tavoitteiden saavuttamisessa.

(27) Uusiutuvan energian verkkotason tuotantolaitosten, myös tuulivoimaloiden, lupa- ja hallintomenettelyt muodostavat edelleen merkittävän pullonkaulan uusiutuvan energian käyttöönotolle Sloveniassa. Vaikka sääntelykehyksen uudistamisessa on edistytty, ympäristömenettelyt ja kuntatason menettelyt voivat edelleen kestää jopa useita vuosia. Slovenian tuulivoimakapasiteetti ei ole kasvanut yli kymmeneen vuoteen, ja uuden aurinkosähkökapasiteetin käyttöönotto on kolmeen edellisvuoteen verrattuna hidastunut merkittävästi vuonna 2025. Käyttöönotto voisi nopeutua merkittävästi, jos uusiutuvan energian laitoksille määritettäisiin nopean kehittämisen alueita, joilla lupa- ja hallintomenettelyjä tosiasiallisesti yksinkertaistetaan ja lyhennetään. Lisäksi paikallisviranomaisten valmiuksien kehittäminen koulutusten ja lisäresurssien avulla voisi nopeuttaa hakemusten käsittelyä entisestään ja auttaa paikallisen vastustuksen voittamisessa. Samaan aikaan alueilla, joilla ollaan luopumassa kivihiilestä, on merkittäviä oikeudenmukaiseen siirtymään liittyviä haasteita, jotka koskevat talouden monipuolistamista, työvoiman uudelleenkoulutusta ja puhtaan energian infrastruktuurin kehittämistä.

(28) Verkkorajoitteet ovat alkaneet helpottaa erityisesti jakelutasolla, osittain elpymis- ja palautumistukivälineen investointien toteuttamisen ansiosta. Jotta hajautettua uusiutuvaa energiaa voidaan edelleen integroida verkkoon ja samalla vastata sähköistymisestä johtuvaan sähkön kysynnän kasvuun, verkkoinvestointeja on kuitenkin lisättävä huomattavasti, myös digitalisaatioon.

(29) Kestävien liikennemuotojen käyttöönotto on edelleen jäljessä muusta EU:sta ja riippuvuus yksityisautoilusta on yhä erittäin suuri. Tieliikenne on edelleen liikennealan kasvihuonekaasupäästöjen, ilmansaasteiden ja energiankulutuksen pääasiallinen lähde. Kaikki nämä arvot ovat EU:n keskiarvoa korkeampia. Raskaiden hyötyajoneuvojen matkaperusteisessa tietullijärjestelmässä on otettu edistysaskel. Elpymis- ja palautumissuunnitelman, Verkkojen Eurooppa -välineen ja koheesiopolitiikan ohjelman puitteissa on käynnissä monia suuria rautatie- ja sähköisen liikenteen investointeja. Kestävän henkilöliikenteen tarjontaa ja käyttöä on kuitenkin edelleen lisättävä, ja investointeja häiriönsietokykyiseen rautatieinfrastruktuuriin TEN-T-käytävillä, myös rajat ylittävillä osuuksilla, sekä suurnopeusratojen valmisteluun on jatkettava.

(30) Slovenia on erittäin haavoittuvainen ilmastoon liittyville riskeille, erityisesti tulville, helleaalloille, kuivuudelle ja metsäpaloille, ja se altistuu niille usein. Ne jakautuvat epätasaisesti eri alueille ja vaikuttavat kielteisesti maan talouteen ja yhteiskuntaan. Riskien lisääntymisestä huolimatta säähän ja ilmastoon liittyviä ääri-ilmiöitä koskevan vakuutusturvan kattavuus Sloveniassa on edelleen yksi EU:n alhaisimmista. Tämä jättää aukkoja taloudelliseen suojaan ja osoittaa, että ilmastovakuutusmekanismien käyttöä on tarpeen lisätä ja laajentaa. Slovenia hyväksyi vuonna 2025 uuden ilmastolain, jolla vahvistettiin merkittävästi ilmastonmuutokseen sopeutumisen hallintokehystä. Slovenia on myös hyväksynyt asetuksen ([16]), jossa vahvistetaan rakentamista, maankäyttöä ja muuta toimintaa tulville ja eroosiolle alttiilla alueilla koskevat säännöt. Tämä on kuitenkin vasta prosessin alku, ja asiaa koskevien politiikkatoimien tosiasiallinen täytäntöönpano on kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla edelleen jäljessä. Tulvasuojelutoimenpiteiden toteuttaminen on viivästynyt, eikä luontopohjaisia ratkaisuja ole vielä otettu järjestelmällisesti käyttöön kaikilla aloilla. Toteutetuista toimista huolimatta haasteita on edelleen vesi-infrastruktuurin nykyaikaistamisessa, pirstoutuneiden makean veden ekosysteemien ennallistamisessa, vesien pilaantumisen vähentämisessä sekä Slovenian luonnon ja ekosysteemien huonontuvaan tilaan puuttumisessa, mikä heikentää edelleen maan ilmastokestävyyttä, ekosysteemin sietokykyä ja vesiresilienssiä.

(31) Pitkittynyt työvoimapula ja osaamisen kohtaanto-ongelmat heikentävät investointeja ja kilpailukykyä Sloveniassa. Noin puolet yrityksistä ilmoittaa kärsivänsä henkilöstöpulasta, ja avointen työpaikkojen aste on EU:n keskiarvoa korkeampi. Väestörakenteen muutos, työolot, osaamisvajeet ja kohtaanto-ongelmat pahentavat tätä pulaa erityisesti koulutuksessa, hoiva-alalla, tieto- ja viestintätekniikassa, rakennusalalla sekä tieteellisissä ja teknisissä ammateissa, joissa tarvitaan STEM-alojen eli luonnontieteiden, matematiikan, tekniikan ja teknologian osaamista. Sloveniassa on merkittäviä digitaalisten taitojen vajeita: 63,9 prosenttia yrityksistä ilmoittaa tieto- ja viestintätekniikan osaajapulasta, ja aikuisten digitaaliset taidot ovat EU:n keskiarvoa heikommat. Tämä haittaa yritysten digitalisaatiota ja vaarantaa inhimillisen pääoman kehittämisen. Sen vuoksi tarvitaan kannustimia digitaalisen lukutaidon ja osaamisen lisäämiseksi. Lisäksi viimeisimmässä OECD:n PISA-tutkimuksessa oppilaiden osaamisessa havaittiin huolestuttava perustaitojen heikkenemissuuntaus, ja kansainvälinen monilukutaidon tutkimus (ICILS) osoitti digitaalisen lukutaidon olevan heikkoa. Vihreän siirtymän edellyttämässä osaamisessa ilmenevät uudet vajeet kuormittavat työmarkkinoita entisestään, sillä vihreiden työpaikkojen arvioidaan muodostavan 40 prosenttia kaikista avoimista työpaikoista. Työvoimavajeiden paikkaamiseksi Slovenia turvautuu ulkomaiseen työvoimaan, jonka osuus maan työvoimasta oli 16 prosenttia ja jonka ennustetaan kasvavan 26 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. ([17]) Slovenialla on kuitenkin muihin EU:n jäsenvaltioihin verrattuna haasteita houkutella maahan korkean osaamistason työntekijöitä, mahdollisesti muun muassa tulotason, vähäisen digitalisaation ja työelämän osallisuuteen liittyvien puutteiden vuoksi ([18]). Työvoiman muuttoliikkeeseen liittyvät hitaat hallinnolliset menettelyt, tutkintojen ja pätevyyksien tunnustamiseen liittyvät vaikeudet sekä sosiaalisen osallisuuden puutteet vaikeuttavat edelleen osaajien houkuttelemista ja rekrytointia maahan ja heidän pitämistään maassa. Lisäksi yhteiskunnan rakenteellisiin muutoksiin sopeutumiseksi on olennaista sovittaa koulutusjärjestelmää entistä paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin, hyödyntää osaavaa työvoimaa kaikilta osin tukemalla siirtymiä työpaikasta toiseen, myös ikääntyneiden ja matalan osaamistason työntekijöiden osalta, sekä vahvistaa siirtotyöläisten integroitumista työmarkkinoille ja yhteiskuntaan.

([16]) Asetus aluetukitoimien ehdoista ja rajoituksista sekä toimien toteuttamisesta alueilla, joita uhkaavat tulvat ja niihin liittyvä sisävesien ja meren eroosio.

([17]) Ks. MoLFSAEO, Analiza razmer na trgu dela in rezultati srednje in dolgoročnih napovedi potreb trga dela do leta 2039, lokakuu 2025.

([18]) Ks. IMAD, Quality of Life Report – Development Report, 2025.

(32) Vaikka tuoreemmat työvoimatutkimuksen tiedot viittaavat siihen, että vuosina 2022–2024 tapahtui jonkin verran edistymistä, aikuisten osallistuminen koulutukseen on edelleen vähäistä ja selvästi alle EU:n keskiarvon (aikuiskoulutustutkimus 2022: Slovenia 26,5 %, EU 39,5 %). Se on myös selvästi alle Slovenian vuodelle 2030 asettaman kansallisen 60 prosentin tavoitteen. On ratkaisevan tärkeää ulottaa elinikäinen oppiminen ja koulutus koko aikuisväestöön, myös haavoittuvassa asemassa oleviin väestöryhmiin. Niiden slovenialaisten aikuisten osuus, joilla on vähintään perustason digitaaliset taidot, laski edelleen 46,5 prosenttiin vuonna 2025 (EU:n keskiarvo oli 60,4 %), mikä hidastaa digitaalista siirtymää. Slovenia on sitoutunut laatimaan valtakunnallisen osaamista koskevan toimintasuunnitelman, mutta valmistelu on vielä alkuvaiheessa, minkä vuoksi sen mahdollisia vaikutuksia on vielä liian aikaista arvioida.

(33) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

(34) Osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa toteutettu Slovenian julkisen sektorin palkkauudistus tuli voimaan tammikuussa 2025. Sen myötä julkisen sektorin palkat nousevat asteittain, myös terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon työntekijöiden ja opettajien osalta. Palkkauudistuksen ohella lokakuussa 2025 otettiin käyttöön uusi talviraha, ja tammikuussa 2026 lakisääteistä vähimmäispalkkaa korotettiin 16 prosenttia. Vuonna 2024 Slovenia otti käyttöön myös toimenpiteitä, joilla parannetaan henkilöstötilannetta ja työoloja terveydenhuollossa, pitkäaikaishoidossa ja sosiaalihuollossa. Toimenpiteitä ovat esimerkiksi terveys- ja sosiaalialan opiskelijoille myönnettävät stipendit, ulkomaisten terveydenhuollon ammattilaisten ammattipätevyyden tunnustamisen helpottaminen sekä sairaanhoitajien/hoitajien harjoitteluohjelmaa koskeva pilottihanke vuosiksi 2024–2026. Joidenkin näiden toimenpiteiden toteuttaminen on kuitenkin vielä kesken. Työvoimapula ja osaamisvajeet jatkuvat silti, ja noin 80 prosenttia näiden alojen työnantajista on ilmoittanut vaikeuksista löytää työntekijöitä. Tämä haittaa terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon palvelujen saatavuutta ja tuloksellista tarjoamista, myös väestökadosta kärsivillä alueilla. Sloveniassa terveys- ja sosiaalipalvelujen työntekijöiden osuus kokonaistyöllisyydestä on jo ennestään pieni OECD:n keskiarvoon verrattuna: vuoden 2023 tietojen mukaan osuus oli 7,8 prosenttia, kun OECD:n keskiarvo oli 10,9 prosenttia. Lisäksi sairaanhoitajia ja lääkäreitä on asukasta kohden vähemmän kuin EU:ssa keskimäärin. ([19]) Työolot terveydenhuollossa ja pitkäaikaishoidossa ovat haastavat henkilöstön suuren työkuormituksen vuoksi, mihin liittyvät pitkät työajat, vuorotyö ja yötyö sekä niiden aiheuttama suurempi fyysinen ja henkinen kuormitus ja useammat sairauspoissaolot ([20]). Ilman pikaisia politiikkatoimia tilanteen odotetaan pahenevan, sillä väestö ikääntyy, henkilöstöä eläköityy ja hoivatyöntekijöitä siirtyy ulkomaille tai muihin ammatteihin. Näihin haasteisiin vastaamiseksi hallitus hyväksyi strategian, jolla luodaan kattava kehys terveydenhuoltoalan työvoiman pitkän aikavälin kestävyyden vahvistamiseksi, kehittämiseksi ja varmistamiseksi. Myös opetusalalla on työvoimapulaa, mikä johtuu suurelta osin opettajan ammatin vähäisestä arvostuksesta sekä hallinnollisesta taakasta.

(35) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2026, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2026 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Slovenialle annettava suositus 1 auttaa noudattamaan ensimmäistä, toista ja kolmatta euroalueen suositusta, suositus 2 auttaa noudattamaan neljättä euroalueen suositusta, suositus 3 auttaa noudattamaan seitsemättä, kahdeksatta ja yhdeksättä euroalueen suositusta, suositus 4 auttaa noudattamaan seitsemättä euroalueen suositusta ja suositus 5 auttaa noudattamaan viidettä euroalueen suositusta.

([19]) Eurostatin äskettäin hyväksymän (ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun EU:n direktiivin 2005/36/EY mukaisen) sairaanhoitajien määritelmän mukaan sairaanhoitajien määrä on huomattavasti pienempi kuin esimerkiksi OECD:n terveystilastoissa käytetty laajemman määritelmän mukainen määrä.

([20]) Slovenian sairausvakuutuslaitoksen mukaan työntekijää kohden menetettiin vuonna 2025 sairauspoissaolojen vuoksi keskimäärin 8,6 työpäivää ja poissaoloaste oli 6,97 prosenttia. Slovenian terveysministeriön laatimasta pitkäaikaishoidon ammattien edistämistä koskevasta loppuraportista (2024) käy ilmi, että pitkäaikaishoidossa 40 prosenttia henkilöstöstä työskentelee yli 41 tuntia viikossa ja 10 prosenttia yli 46 tuntia viikossa.

(36) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Slovenialle osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen,

SUOSITTAA, että Slovenia toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. hillitsee nettomenoja, jotta ne pysyvät neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamien enimmäiskasvuprosenttien mukaisina, kun otetaan huomioon suositetusta nettomenojen enimmäismäärästä vuoteen 2025 mennessä kertynyt poikkeama ja komission vuodeksi 2026 ennustama olennainen poikkeama, ja hyödyntää samalla neuvoston aktivoiman kansallisen poikkeuslausekkeen mukaista joustoa; lisää yleisiä puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä puolustusvalmiutta ja varmistaa samalla velkakestävyyden ja varainkäytön tehokkuuden sekä mukauttaa talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiaintensiivisten yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopusoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehyksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa; painottaa verotuloissa enemmän kasvua edistäviä ja kestäviä lähteitä; parantaa julkisen varainkäytön tehokkuutta erityisesti toteuttamalla menokartoituksia suurimmilla menoaloilla;

2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää varojen uudelleenkohdentamista koheesiopolitiikan säännöstön väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin strategisiin painopisteisiin ja joustomahdollisuuksiin;

3. yksinkertaistaa sääntelyä, parantaa sääntelyvälineitä ja keventää yritysten hallinnollista taakkaa myös tiettyjen palvelujen ja säänneltyjen ammattien osalta sekä vähentää palvelukaupan esteitä; vahvistaa kilpailukykyä edistämällä liiketoiminnan dynaamisuutta ja kasvuyritysten perustamista parantamalla pääomasijoittamisen, myös riskipääomasijoitusten ja yhteisösijoittajien, edellytyksiä sekä investoimalla tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin ottaen huomioon alueelliset erot tutkimuksessa ja kehityksessä sekä tuottavuudessa; nopeuttaa julkisten palvelujen digitalisointia muun muassa parantamalla datan yhteentoimivuutta ja uudelleenkäyttöä.

4. vauhdittaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja energian varastointia muun muassa yksinkertaistamalla ja nopeuttamalla hallinnollisia menettelyjä ja lupamenettelyjä; vahvistaa sähköverkon infrastruktuuria jakelutasolla ja ottaa käyttöön älyverkkokomponentteja; nopeuttaa lisäksi energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamista erityisesti rakennusalalla; edistää liikennesektorin sähköistämistä ja digitalisaatiota sekä kohdentaa investointeja kestävään liikenteeseen, erityisesti TEN-T-rautatieverkkoon ja kaupunkiliikenteen sekä henkilöliikenteen kehittämiseen, ottaen huomioon alueelliset erot; vahvistaa edelleen ilmastokestävyyttä, ekosysteemin sietokykyä ja vesiresilienssiä toteuttamalla kohdennettuja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja luonnonsuojelua edistäviä toimenpiteitä sekä ympäristötoimenpiteitä;

5. paikkaa työvoimapulaa vahvistamalla taitojen ja osaamisen, myös oppilaiden perustaitojen, tuottamista ja hankkimista mukauttamalla koulutusjärjestelmä entistä paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin; nopeuttaa ulkomaalaisia työntekijöitä, myös korkean osaamistason työntekijöitä, koskevia työlupamenettelyjä sekä tutkintojen tunnustamista koskevia menettelyjä; edistää aikuisten elinikäistä oppimista, osaamisen kehittämistä ja uudelleenkoulutusta, myös digitaalisten perustaitojen osalta; parantaa edelleen muita kuin palkkaan liittyviä työoloja ja houkuttelevuutta erityisesti terveydenhuolto-, sosiaali- ja pitkäaikaishoito- sekä opetusaloilla.

Tehty Brysselissä 10 päivänä heinäkuuta 2026.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. HARRIS